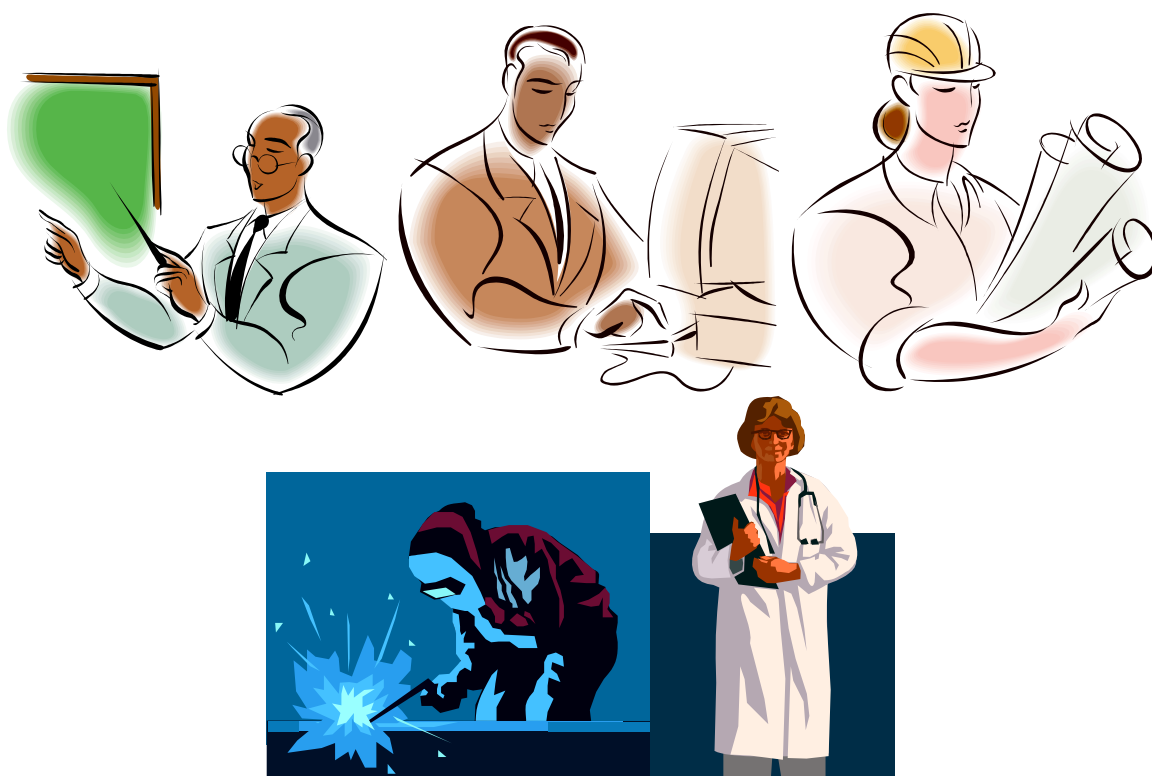

POWIATOWY URZĄD PRACY W GDYNI

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W GDYNI ZA ROK 2009

Luty 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ANALIZA BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW GDYNI WG ZAWODÓW	4
ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW	9
ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	12
WNIOSKI	24

Wstęp

Sytuacja na lokalnym rynku pracy, podlegającym terytorialnie Powiatowemu Urzędowi Pracy w Gdyni, w chwili obecnej wydaje się być zdominowana przez skutki kryzysu gospodarczego, który spowodował przede wszystkim pogorszenie się sytuacji pracowników: obniżeniem wynagrodzeń, a także likwidacją miejsc pracy. W roku 2009 nadal zaobserwować można było spowolnienie w wielu sektorach gospodarki, w tym ważnych dla regionu województwa pomorskiego: produkcji budowlano-montażowych, sprzedaży detalicznej oraz stoczniowej, która w efekcie uległa całkowitej likwidacji. Na terenie Trójmiasta, ze względu na „zamrożenie” finansów, wstrzymano wiele inwestycji budowlanych, które zapewniały miejsca pracy ludności lokalnej.

Zła sytuacja na lokalnym rynku pracy, którą zauważyć można w ponad 120% wzroście osób bezrobotnych rejestrujących się w PUP w Gdyni, ma związek z całkowitą likwidacją Stoczni Gdynia S.A. oraz faktem, iż część jej byłych pracowników zakończyła program zwolnień monitorowanych i dołączyła do grupy bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP Gdynia. Sytuacja na lokalnym rynku pracy jest od półtora roku diametralnie różna od poprzednich, co przedstawiają dane skumulowane poniżej. Monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien ułatwić sformułowanie wniosków, które mogą się okazać się pomocne przy planowaniu działań mających zapewnić poprawę sytuacji.

Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni realizując zadania z zakresu polityki rynku pracy prowadzi stały monitoring zawodów deficytowych, nadwyżkowych oraz zrównoważonych, co jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk i zmian zachodzących na rynku pracy. Źródłem informacji niezbędnych do prowadzenia monitoringu jest zbiór zawodów i specjalności osób zarejestrowanych jako bezrobotne oraz zaewidencjonowanych ofert pracy.

Opracowany raport został sporządzony w oparciu o dane ze sprawozdania MPiPS-01. Raport ma charakter diagnostyczny i przedstawiony w nim materiał zawiera, m.in. analizę bezrobocia według zawodów oraz według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, analizę ofert pracy według zawodów oraz według rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę zgłaszającego ofertę pracy, jak również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstałych w oparciu o interpretację wskaźników intensywności nadwyżki/deficytu dla zawodów, dla których zgłoszono w 2009 roku najwięcej ofert pracy.

Jednocześnie należy nadmienić, iż monitoring sporządzany jest w oparciu o pewien wycinek danych mówiących o rynku pracy, dlatego nie należy traktować go jako pełnego obrazu zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy.

Analiza bezrobotnych według zawodów w 2009 roku

Poniższa analiza obejmuje 27 dużych grup zawodowych (kod 2-cyfrowy), 272 elementarne grupy zawodowe (kod 4-cyfrowy) oraz 683 zawody wyszczególnione w klasyfikacji zawodów. Analizowany jest stan na koniec roku 2009.

Na koniec 2009 r. w PUP w Gdyni zarejestrowanych było **5413** bezrobotnych mieszkańców Gdyni (2492 kobiety), w tym 417 osób bez zawodu (197 kobiet bez zawodu).

Liczba osób bezrobotnych zwiększyła się o ponad 100% w porównaniu do analogicznego okresu 2008r.

Poniższa tabela przedstawia najczęściej reprezentowane zawody przez bezrobotnych Gdynian w końcu 2009 roku.

Tab. 1 Bezrobotni wg zawodów w Gdyni, stan w końcu 2009r.

• sprzedawca	351 osoby (18,9%)
• ślusarz	185 (10%)
• asystent- ekonomiczny	133 (7,1%)
• monter kadłubów okrętowych	127 (6,8%)
• technik mechanik	124 (6,7%)
• ekonomista	93 (5%)
• spawacz ręczny łukiem elektrycznym	79 (4,2%)
• pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	78 (4,2%)
• monter maszyn i urządzeń okrętowych	72 (3,8%)
• kucharz	71 (3,8%)
• specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	69 (3,7%)
• magazynier	65 (3,5%)
• krawiec	65 (3,5%)

Porównując z danymi z ubiegłego roku (2008) zauważyć należy, iż w wymienionej pierwszej dziesiątce zawodów nadal na najwyższych pozycjach znajdował się zawód sprzedawcy oraz asystenta ekonomicznego, ekonomisty i pracownika biurowego.

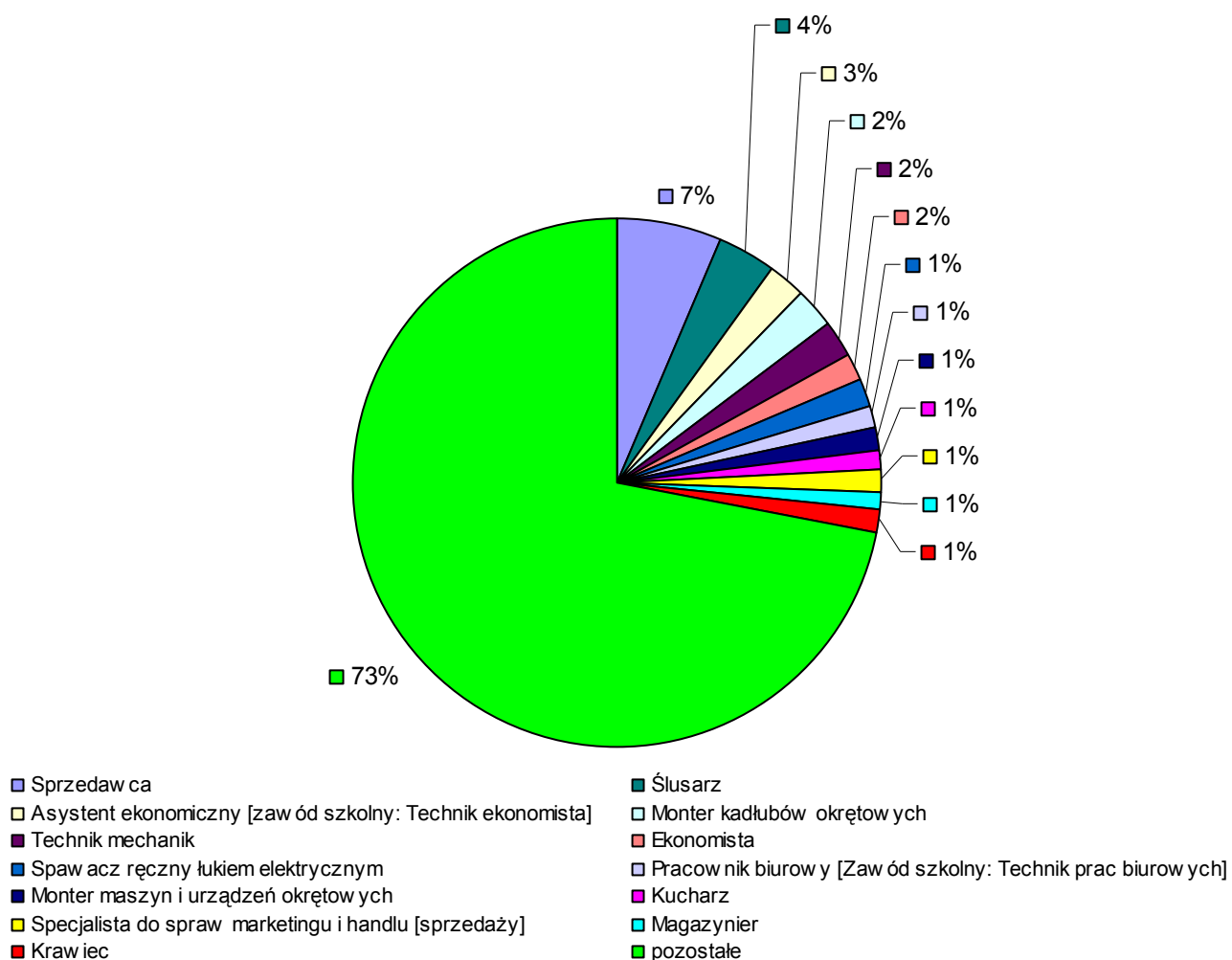
Podczas gdy w 2008 roku zawód księgowego występował na wysokiej, trzeciej pozycji w rankingu zawodów osób rejestrujących się w PUP Gdynia, zabrakło go w czołówce zawodów w roku 2009.

Pojawiły się w nim natomiast nowe, nie występujące wcześniej na tych pozycjach, zawody stoczniove: monter kadłubów okrętowych, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, czy monter maszyn i urządzeń okrętowych.

W związku z likwidacją Stoczni Gdynia S.A. byli pracownicy Stoczni, którzy nie podjęli zatrudnienia w okresie wypłacania świadczeń pomocowych, w większości zarejestrowali się w PUP Gdynia. Szczególnie intensywny okres napływu osób do bezrobocia nastąpił w końcu roku 2009, co szerzej zanalizowano w dalszej części raportu.

Zawody, w których brak było osób poszukujących pracy wstępnie można byłoby zaliczyć do grupy zawodów deficytowych, jednak z uwagi na przyjęcie danych wynikowych, jako jednego z elementów do wyliczenia wskaźnika intensywności deficytu zawodów, interpretacja powyższych danych zostanie omówiona w części raportu *Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych*.

Bezrobotni wg zawodów w Gdyni 2009r.

Rozpatrując liczbę bezrobotnych wg dużych grup zawodowych, najliczniej reprezentowanymi grupami (ogółu zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gdyni) na koniec 2009 roku byli:

Tab. 1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w Gdyni, stan w końcu 2009r.

• robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	15,3
• pozostali specjaliści	12,5
• pracownicy pozostałych specjalności	9,1
• średni personel techniczny	8,8
• modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	7,0
• górnicy i robotnicy budowlani	5,8
• pracownicy usług osobistych i ochrony	5,2
• pracownicy obsługi biurowej	5,0
• pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	4,5
• specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	4,2
• pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	3,8
• kierowcy i operatorzy pojazdów	3,2

Wśród małych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli: **sprzedawcy i demonstratorzy** (7%), **ślusarze i pokrewni** (3,9%), **specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani** (3,4%), **technicy mechanicy** (3%) oraz pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani (2,9%).

Odnosząc się do danych za rok 2008, w roku 2009 oprócz zmian co do wartości liczbowych i przesunięciu się w kolejności rankingu grup zawodów, ich struktura nie zmieniła się.

Napływ bezrobotnych w Gdyni w 2009 roku

W roku 2009 w PUP w Gdyni odnotowano napływ mieszkańców Gdyni do bezrobocia w wysokości **12.810** osób (w tym 5.971 kobiet), z czego najliczniejszą grupę stanowiły osoby bez zawodu 1.446, (w tym 628 kobiet). W stosunku do 2008 roku nastąpił 63% wzrost liczby bezrobotnych.

Co do zawodów – sama ich czołówka nie uległa większym zmianom i tak jak w roku 2008 najwięcej osób napłynęło do bezrobocia w zawodzie: **sprzedawcy, asystenta ekonomicznego, technika mechanika i ślusarza.**

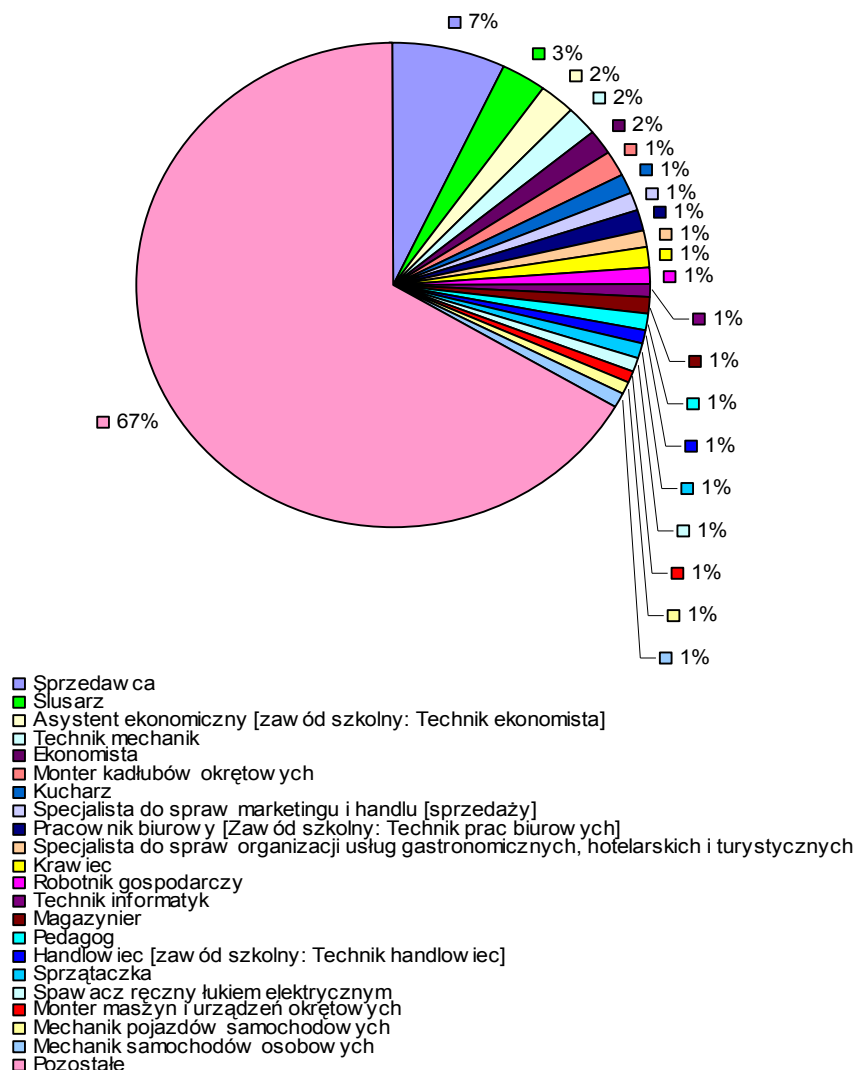
W obrębie pierwszych 20 zawodów umieszczonych w rankingu pojawiły się jednak nowe, nie występujące w rankingu w roku 2008, mianowicie: **monter kadłubów okrętowych, spawacz ręczny łukiem elektrycznym oraz monter maszyn i urządzeń.**

Tab.2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w Gdyni w 2009 roku

• sprzedawca	939 osób
• ślusarz	352
• asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	269
• technik mechanik	264
• ekonomista	215
• monter kadłubów okrętowych	187
• kucharz	181
• specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	168
• pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	162
• specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	154
• krawiec	152
• robotnik gospodarczy	151
• technik informatyk	132
• magazynier	130
• pedagog	127
• handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	127
• sprzątaczką	127
• spawacz ręczny łukiem elektrycznym	117
• monter maszyn i urządzeń okrętowych	116
• mechanik pojazdów samochodowych	106
• mechanik samochodów osobowych	104

Poniższy wykres obrazuje dane umieszczone w tabeli powyżej:

Napływ bezrobotnych wg zawodów w Gdyni w 2009 roku

Rozpatrując wartości napływu bezrobotnych wg dużych grup zawodowych, najliczniej reprezentowanymi grupami na koniec 2009 roku byli:

- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 13,2261
- pozostali specjaliści 12,9886
- pracownicy pozostałych specjalności 9,2134
- średni personel techniczny 8,8703
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 8,3403
- pracownicy usług osobistych i ochrony 6,0015
- górnicy i robotnicy budowlani 5,2712
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 4,8488

• specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	4,5496
• pracownicy obsługi biurowej	4,4087
• pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	4,2855
• kierowcy i operatorzy pojazdów	2,9304

Wśród małych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli: **sprzedawcy i demonstratorzy** (8,3%), **specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani** (3,7%), **ślusarze i pokrewni** (3,2%), **technicy mechanicy** (2,7%) oraz **pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani** (2,6%).

Analiza ofert pracy wg zawodów

W ciągu 2009 roku gdyńscy pracodawcy złożyli w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gdyni 5.145 ofert pracy (ok. 53% mniej ofert pracy, niż w roku 2008). Ofert aktualnych w końcu roku kalendarzowego było tylko 140, co było efektem oddziaływania na rynek pracy kryzysu gospodarczego i wprowadzenia przez pracodawców ograniczeń w tworzeniu nowych miejsc pracy. Spadek liczby zgłaszanych wolnych miejsc pracy zasadniczo dotyczył wszystkich branż i zawodów.

Największy popyt na pracowników został odnotowany w takich zawodach jak:

• żołnierz zawodowy	968 ofert pracy
• sprzedawca	297
• sprzątaczk	223
• pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	207
• robotnik gospodarczy	203
• przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	110
• elektromonter [elektryk] zakładowy	107
• spawacz ręczny łukiem elektrycznym	103
• kierowca samochodu ciężarowego	101
• kasjer handlowy	100
• pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	81

• kucharz	70
• introligator poligraficzny	70
• handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	69
• rozbieracz-wykrawacz	65
• opiekunka domowa	61
• inwentaryzator	60
• magazynier	59
• specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	58
• technik informatyk	57
• robotnik budowlany	57
• telemarketer	54
• monter rusztowań	52
• murarz	50

Pierwsza pozycja na liście rankingowej wymaga pewnego sprostowania, ponieważ związana jest ze specyficzną sytuacją, jaka miała miejsce, nie tylko na terenie działania PUP Gdynia ale na lokalnych rynkach pracy w całym kraju. Wojskowa Komenda Uzupełnień rekrutowała bowiem w lutym 2009r. żołnierzy do służby w armii zawodowej. W tym samym miesiącu, niezrealizowane oferty pracy wycofano, nie przyjmując zainteresowanych nimi kandydatów.

Faktem jednak jest, iż najwięcej ofert pracy zgłoszono w roku 2009 w zawodzie żołnierza zawodowego. Niemniej niewłaściwym byłoby informowanie zainteresowanych podmiotów, iż jest to branża rokująca powstanie nowych miejsc pracy, co sugerować mogłaby tak duża liczba oferowanych wolnych miejsc zatrudnienia.

Zmiany na rynku pracy widoczne są najbardziej w obrębie analizy ofert pracy. To one bowiem stanowią trzon wiedzy o przyszłych tendencjach na rynku zatrudnienia, mówią o upadku, bądź o wzroście popularności konkretnego zawodu, a przede wszystkim, o tym, jakie zapotrzebowanie na pracowników wykazywali i mogą wykazać w przyszłości pracodawcy.

Warto wspomnieć o różnicach w obrębie ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku, a tymi zgłoszonymi w roku 2008. W roku ubiegłym w czołówce zgłaszanych ofert pracy znalazły się jeszcze takie zawody jak: **monter kadłubów okrętowych, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, robotnik gospodarczy, sprzątaczką, monter rurociągów okrętowych, elektromonter okrętowy czy malarz konstrukcji i wyrobów okrętowych** – czyli zawody typowo stoczniowe. W roku 2009 zawody te zniknęły zupełnie z czołówki rankingu zgłaszanych ofert pracy, gdzie zastąpiły je inne, nie wymienione w 2008 roku: **przedstawiciel handlowy, elektromonter zakładowy, rozbieracz - wykrawacz, inwentaryzator, opiekunka domowa, monter rusztowań, telemarketer, technik informatyk oraz specjalista ds. finansów.**

Poniższy wykres przedstawia zawody, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy w 2009 roku w Gdyni.

Oferty pracy wg zawodów w Gdyni w 2009 roku

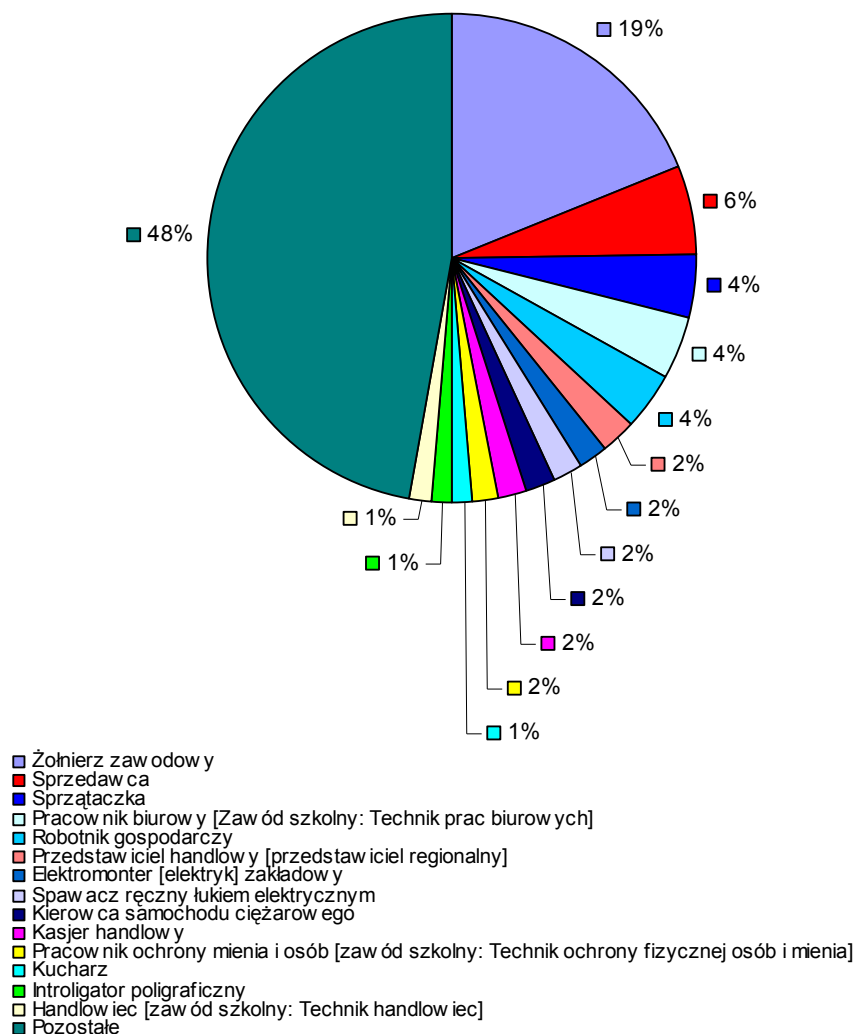

Tabela poniżej przedstawia strukturę ofert pracy w 2009 roku w Gdyni według dużych grup zawodowych.

• siły zbrojne	18,8572
• pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	10,072
• robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	8,0851
• pracownicy pozostałych specjalności	7,9679
• górnicy i robotnicy budowlani	7,754
• pracownicy obsługi biurowej	7,4615
• pracownicy usług osobistych i ochrony	6,6239
• modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	5,8056
• agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	4,6561

• pozostali specjaliści	4,5977
• gospodarze budynków	3,9548
• pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3,5653
• średni personel techniczny	3,1951
• pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	2,747

Wg dużych grupy zawodów najwięcej ofert pracy zostało zgłoszonych w takich grupach jak: **siły zbrojne, pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach, robotnicy obróbki metali i mechanicy**, natomiast w obrębie małych grup zawodowych najwięcej ofert pracy zgłoszono na: **żołnierzy zawodowych, sprzedawców i demonstratorów, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne oraz pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych**.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Przeprowadzając analizę porównawczą średniej miesięcznej liczby ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców w 2009 roku, ze średnią miesięczną ilością zarejestrowanych bezrobotnych uzyskano listę zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Podobnie jak w roku 2008, tak również w 2009 największą różnicę pomiędzy podażą siły roboczej, a popytem na nią wykazała grupa bez zawodu.

Jak wyjaśniano w poprzednich raportach można byłoby wysnuć wniosek, iż jest to grupa najbardziej nadwyżkowa, ponieważ żadna z wpływających do Urzędu Pracy ofert pracy nie mówi o stanowisku „bez zawodu”. Zawód w zgłaszanej ofercie pracy jest zawsze ściśle określony. Pracodawca natomiast może nie określić wymaganych kwalifikacji kandydatów do pracy tzn. zgodzić się na przyjęcie do pracy kandydatów „bez zawodu”.

Wstępnie z rankingu zawodów nadwyżkowych i deficytowych wynika, iż w jedynie 16 zawodach nie odnotowano żadnego zgłoszenia oferty pracy, żadnego zgłoszonego bezrobotnego, ani nie wykazano podaży na taką siłę roboczą. Były to m.in. zawody takie jak: prezes, kierownik działu badawczo-rozwojowego, edytor materiałów źródłowych, redaktor programowy, inspektor kontroli skarbowej, hodowca zwierząt futerkowych, drwal, klasyfikator ryb, sprzątaczkę domowy.

Pomijając zawody ze wskaźnikiem intensywności nadwyżki 0,0000 (455 zawodów) oraz zawody, których kod kończy się cyframi 90 - za najbardziej nadwyżkowe uznać należało w roku 2009 zawody zawarte w poniższej tabeli:

Zawody nadwyżkowe na lokalnym rynku pracy w 2009 roku

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	241102	Ekonomista	0,0047
2.	721401	Monter kadłubów okrętowych	0,0053
3.	311502	Technik mechanik	0,0152
4.	241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0195
5.	131401	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	0,0204
6.	311501	Technik budownictwa okrętowego	0,0227
7.	122401	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	0,0256
8.	214503	Inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe	0,0263
9.	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,0288
10.	247901	Specjalista administracji publicznej	0,0337
11.	913206	Salowa	0,0345
12.	244104	Pedagog	0,0394
13.	512202	Kucharz małej gastronomii	0,04
14.	722304	Tokarz	0,0408
15.	828104	Monter maszyn i urządzeń okrętowych	0,0431
16.	131301	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	0,0435
17.	244105	Socjolog	0,0455
18.	731306	Złotnik – jubiler	0,0465
19.	211301	Chemik	0,0476
20.	214401	Inżynier elektronik	0,0476
21.	123301	Kierownik działu marketingu i sprzedaży	0,0526
22.	633101	Rybak rybołówstwa morskiego	0,0556
23.	832201	Kierowca autobusu	0,0588
24.	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	0,0625
25.	714201	Lakiernik samochodowy	0,0625
26.	721303	Blacharz samochodowy	0,0638
27.	724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,0652
28.	723311	Motorzysta statku morskiego	0,0714
29.	714101	Malarz budowlany	0,0735
30.	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,0769

Według danych dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gdyni wyżej wymienione zawody okazały się najbardziej nadwyżkowe w 2009r., co oznacza, że najtrudniej było w nich znaleźć pracę. Jednak dane te nie w pełni odzwierciedlają stan faktyczny, gdyż nie wszystkie oferty pracy zgłaszane są do Urzędu. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności w przypadku ofert pracy na stanowiska pracowników wysoko wyspecjalizowanych, ponieważ pracodawcy często poszukują pracowników przez prywatne firmy doradztwa personalnego.

Ponadto wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów będąc wskaźnikiem obliczanym na podstawie stosunku ilości ofert pracy do ilości osób bezrobotnych w danym zawodzie, w przypadku małej liczby ofert pracy i małej liczby osób bezrobotnych w danym zawodzie, może być taki sam, jak w sytuacji dużej liczby ofert i dużej liczby osób w danym zawodzie.

Z rankingu ww. zawodów wynika, iż struktura zawodów uległa znacznej zmianie w porównaniu z rokiem 2008. Na 30 omawianych zawodów w roku 2009 – 20 nie znajdowało się w rankingu w roku 2008. Świadczy to o wysokiej dynamice zmian zachodzącej na lokalnym rynku pracy, co oznacza, iż wiele zawodów, które jeszcze 1,5 roku temu uznawane były za nadwyżkowe, w roku 2009 wróciły do równowagi lub wręcz odnotowano wzrost zapotrzebowania na pracowników danej profesji, czyli stały się bardziej deficytowe.

Podczas, gdy w roku 2008 do zawodów najbardziej nadwyżkowych należały: asystent ekonomiczny, organizator obsługi turystycznej, specjalista ds. integracji europejskiej oraz filolog - filologii obcojęzycznej, tak do czołówki zawodów nadwyżkowych w 2009 roku zaliczyć można było: ekonomistę, monterka kadłubów okrętowych, technika mechanika, specjalistę do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych.

Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodu wynoszący od 0,9 do 1,1 oznacza równowagę pomiędzy popytem, a podażą na pracowników w danym zawodzie. W takim przedziale znalazły się zawody, które zamieszczono w poniższej tabeli (z pominięciem zawodów o kodach kończących się cyframi 90).

Zawody zrównoważone na lokalnym rynku pracy w 2009 roku

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,9714
2.	743604	Szwaczka	1
3.	131801	Kierownik małego przedsiębiorstwa usług osobistych, porządkowych i pokrewnych	1

4.	212202	Statystyk	1
5.	214902	Inspektor dozoru technicznego	1
6.	232104	Nauczyciel fizyki i astronomii	1
7.	233112	Nauczyciel techniki w szkole podstawowej	1
8.	311103	Technik analityk	1
9.	314201	Bosman	1
10.	322301	Asystentka stomatologiczna	1
11.	347503	Instruktor odnowy biologicznej	1
12.	712401	Brukarz	1
13.	723101	Mechanik autobusów	1
14.	734103	Drukarz	1
15.	741101	Garmażer	1
16.	913101	Pomoc domowa	1
17.	913202	Palacz pieców zwykłych	1
18.	933105	Robotnik na rampie	1,0357
19.	241204	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	1,0714
20.	932103	Pakowacz	1,0909
21.	422301	Telefonistka	1,0978
22.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	1,0978

Podobnie jak w przypadku zawodów nadwyżkowych, tak i w zawodach zrównoważonych odnotowano znaczne zmiany w strukturze zawodów. Zawody, które należały do zawodów zrównoważonych w 2008 roku, prawie wcale nie pokrywają się z danymi z rankingu za rok 2009 roku. Zdarzyło się tak tylko w przypadku 2 zawodów: garmażera oraz pomocy domowej.

Do zawodów deficytowych, według wskaźnika intensywności deficytu , tzn. przyjmujących wskaźnik o wartości powyżej 1,1 (pomijając zawody o wskaźniku MAX oraz zawody o kodzie kończącym się cyframi 90) należą zawody zawarte w poniższej tabeli.

Zawody deficytowe na lokalnym rynku pracy

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	011101	Żołnierz zawodowy	242
2.	413102	Inwentaryzator	15
3.	714204	Malarz lakiernik wyrobów metalowych	15
4.	341504	Telemarketer	13,5
5.	712904	Monter rusztowań	10,4
6.	414104	Kurier	10
7.	231106	Nauczyciel akademicki - nauki humanistyczne	8,5

8.	232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	7
9.	821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	7
10.	741103	Rozbieracz-wykrawacz	6,5
11.	713704	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	5,6667
12.	515101	Strażak	5
13.	713302	Tynkarz	5
14.	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	5
15.	513301	Opiekunka domowa	4,6923
16.	245207	Projektant wzornictwa przemysłowego	4,5
17.	724201	Elektromonter [elektryk] zakładowy	4,4583
18.	241910	Specjalista analizy rynku	4
19.	347203	Lektor	4
20.	322401	Masażysta [zawód szkolny: Technik masażysta]	3,6667
21.	242901	Asystent prawny	3,5
22.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	3,4167
23.	422103	Pracownik biura podróży	3,3333
24.	224201	Położna	3
25.	241922	Specjalista do spraw projektów/programów unijnych	3
26.	341201	Agent ubezpieczeniowy	3
27.	712907	Monter reklam	3
28.	241206	Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych	2,8
29.	346103	Opiekunka środowiskowa	2,6667
30.	321101	Technik analityki medycznej	2,5

Interpretując powyższe dane i wyciągając wnioski na temat zawodów deficytowych należy bezwzględnie spojrzeć na ten aspekt szerzej, uwzględniając - ilości ofert pracy w danym zawodzie, liczbę osób zarejestrowanych oraz ich napływ w ciągu roku.

Sugerowanie się w tworzeniu list zawodów deficytowych, jedynie wskaźnikiem intensywności deficytu może doprowadzić do popełnienia poważnych błędów.

Jak wspomniano już wcześniej na temat specyficznej sytuacji na rynku pracy związanej z zawodem żołnierza zawodowego - wskazanym jako najbardziej deficytowy zawód w 2009 roku, należy nadmienić, iż okres rekrutacji na to stanowisko pracy był procesem krótkotrwałym. Niemniej poprzez jego intensywność, a konkretnie poprzez zgłaszanie dużej liczby ofert pracy (i wycofanie w krótkim okresie czasu), obraz rynku pracy przedstawił się w specyficzny, nierzeczywisty sposób.

Podczas gdy w roku 2008 zawody deficytowe dotyczyły dużej mierze zawodów branży stoczniowej, takich jak: spawacz ręczny łukiem elektrycznym, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, monter konstrukcji stalowych, kierowca ciągnika siodłowego, betoniarz zbrojarz, monter kadłubów okrętowych, elektromonter kadłubów okrętowych - w roku 2009 wyraźnie poszukiwano specjalistów z różnych branż. Odpowiednio zatem w roku

2009 najbardziej deficytowymi zawodami okazały się: żołnierz zawodowy, inwentaryzator, malarz lakiernik wyrobów metalowych, telemarketer, monter rusztowań i kurier.

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe w dużych grupach zawodowych (o kodzie 2 cyfrowym) według wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) najbardziej nadwyżkowymi grupami zawodowymi w roku 2009 byli: **leśnicy i rybacy, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, kierownicy małych przedsiębiorstw, operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych.**

Do zrównoważonych grup zawodów w 2009 roku należeli: **pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów oraz pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach.**

Z kolei za najbardziej deficytowe w roku 2009 uznano grupy: **siły zbrojne, ogrodników oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów.**

Natomiast odnosząc się do elementarnych grup zawodowych (kod 4 cyfrowy), najbardziej nadwyżkowymi grupami zawodowymi w 2009 roku byli: **ekonomiści, inżynierowie mechanicy, filolodzy i tłumacze, technicy mechanicy, informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani, specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani, kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu hurtowym i detalicznym, technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni.**

Do grup zrównoważonych zaliczyć można było: **artystów plastyków, cieśli, stolarzy budowlanych i pokrewnych, pielęgniarzy, szwaczki, hafciarki i pokrewne, kierowników małych przedsiębiorstw usług osobistych, porządkowych i pokrewnych, specjalistów do spraw społecznych, statystyków, dyrektorów generalnych, wykonawczych i prezesów, składaczy tekstów, pomoce domowe i sprzątaczkę, operatorów urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewnych, specjalistów do spraw finansowych, telefonistów oraz pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych.**

Najbardziej deficytowymi grupami zawodowymi w 2009 roku byli: **żołnierze zawodowi, strażacy, informatorzy, pracownicy biur podróży i pokrewni, pracownicy domowej opieki osobistej, ogrodnicy terenów zieleni, monterzy sieci komunalnych, tynkarze i pokrewni, pośrednicy ubezpieczeniowi, położne, nauczyciele praktycznej nauki zawodu.**

Analiza zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Gdyni w 2009 roku.

Według analizy danych, mających określić zawody osób długotrwałe bezrobotnych, czyli pozostających w rejestrze PUP Gdynia dłużej niż 12 miesięcy, stwierdzono, iż w roku 2009 spośród dużych grup zawodowych, najwyższą wartością jaką osiągnął wskaźnik był poziom 0,5000 (tzn. 50% poziom wskaźnika długotrwałego bezrobocia) i dotyczył tylko jednej grupy zawodowej: **rolników**. Natomiast pozostałymi grupami, które należały do generujących największe bezrobocie byli: **leśnicy i rybacy, ogrodnicy, specjaliści szkolnictwa, pracownicy obsługi biurowej, pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów**.

Analizując problem długotrwałego bezrobocia w odniesieniu do elementarnych grup zawodowych – zjawisko, wg wskaźników, w sposób szczególny, dotyczyło 24 grup. Byli to m.in.: **lekarze dentyści, ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni, kierownicy działów badawczo-rozwojowych, hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej, producenci, organizatorzy produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyserzy, aktorzy i pokrewni, dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi, klasyfikаторzy żywności i pokrewni, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych**.

Interpretując wyniki rankingu należy jednak pamiętać o fakcie, iż wartość wskaźnika informuje ile procent bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie, pozostaje w rejestrze PUP Gdynia co najmniej 12 miesięcy. Natomiast wskazane zawody dlatego znalazły się w czołówce zawodów generujących długotrwałe bezrobocie, gdyż 100% przedstawicieli zarejestrowanych w Urzędzie jest długotrwałe bezrobotnych. Jednakże te 100% może oznaczać np. jedną osobę stanowiącą 100%-wą reprezentację danego zawodu czy grupy zawodowej.

Faktyczne długotrwałe bezrobocie generują najczęściej grupy społeczne ukształtowane np. wg kryterium wieku, płci lub nawet środowiska czy dzielnicy zamieszkania (np. dziedziczenie w obrębie jednego gospodarstwa rodzinnego skłonności do niepodejmowania zatrudnienia z pokolenia na pokolenie).

Rozpatrując jednak kwestię zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Gdyni – do takich zaliczyć należy przede wszystkim zawody wyuczone, bądź wykonywane przez kobiety. Poprzez długoletnie przerwy w wykonywaniu zawodu spowodowane najczęściej urlopami macierzyńskimi i wychowawczymi, kobiety mają trudności w powrocie do pracy, ze względu na dezaktualizację swoich umiejętności lub wiedzy. Często w wypadku osób w średnim wieku

zdarzają się sytuacje, kiedy uparcie chcą one powrócić do pracy w zawodzie wyuczonym, mimo braku doświadczenia i wiedzy w danej dziedzinie, mając jednocześnie wieloletni staż pracy w zupełnie innym zawodzie. Zwykle dzieje się tak, gdy ludzie po kilkunastu lub kilkudziesięciu latach pracy na stanowiskach wymagających siły lub sprawności fizycznej wraz z wiekiem tracą te zdolności. Podejmują wówczas poszukiwania pracy lżejszej, odpowiadającej ich możliwościom fizycznym. Niestety, nie zawsze takie działania kończą się sukcesem. Bywa, iż z powodu niemożności uzyskania wymarzonej, „idealnej” pracy, osoby takie „wpadają w długotrwałe bezrobocie”, z którego wyjście jest zwykle procesem trudnym, drogim i długotrwałym.

Analiza bezrobotnych wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w Gdyni w 2009 roku.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdyni, w 2009 roku zarejestrowano **10.715** bezrobotnych Gdynian, posiadających staż pracy. W tym samym okresie do Urzędu wpłynęło **5.145** ofert pracy. W roku 2008 zarejestrowanych bezrobotnych było **6.738**, dla których zgłoszono **9.654** oferty pracy.

Sekcją PKD, z której napłynęło do bezrobocia najwięcej osób okazała się, jak w latach ubiegłych sekcja działalności niezidentyfikowanej (4611 bezrobotnych w całym roku 2009, 2179 w końcu roku 2009). Natomiast ponieważ pracodawcy składają zapotrzebowanie na pracowników w konkretnym zawodzie, nie odnotowano w tej sekcji w roku 2009 żadnych ofert pracy.

W końcu okresu sprawozdawczego, w rejestrze bezrobotnych PUP Gdynia pozostawało **4.565** osób, zaś w rejestrze ofert pracy **140** ofert.

Sekcje, z których napłynęła do bezrobocia największa liczba osób:

- Pozostała działalność usługowa (1875 bezrobotnych)
- Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (1083)
- Przetwórstwo przemysłowe (764)
- Budownictwo (474)
- transport i gospodarka magazynowa (307).

W każdej z wyżej wymienionych grup, ilość osób bezrobotnych znacząco przewyższała liczbę zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy. Jest to dowód na to, że sytuacja na

lokalnym rynku pracy uległa gwałtownemu pogorszeniu, ponieważ w roku 2008 dane stanowiły odwrotnie: ilość ofert pracy przewyższała liczbę osób bezrobotnych.

Najwięcej ofert pracy zgłosili pracodawcy należący do następujących sekcji PKD.:

- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 1251 ofert pracy
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 728
- przetwórstwo przemysłowe – 663
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 470
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 379.

Największe różnice między liczbą bezrobotnych, a liczbą zgłoszonych wolnych miejsc pracy widoczne były w 2009 roku w sekcjach PKD (dużo osób bezrobotnych, mało ofert pracy):

- pozostała działalność usługowa (1875 osób bezrobotnych, 144 oferty pracy)
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (1083 osoby bezrobotne, 728 ofert pracy)
- Budownictwo (474 bezrobotnych, 253 oferty pracy)
- Transport i gospodarka magazynowa (307 bezrobotnych, 125 ofert pracy)

Powyższe zestawienie dotyczy branż, które najdotkliwiej odczuły skutki kryzysu gospodarczego. Dane liczbowe świadczą o dużej liczbie osób bezrobotnych, które utraciły pracę w zakładach z konkretnych sekcji PKD oraz o tym, że w 2009 roku trudno w tych sekcjach było znaleźć zatrudnienie.

Sekcjami PKD, w których zgłoszono więcej ofert pracy, niż pozostawało w rejestrze osób bezrobotnych były:

- administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe zabezpieczenie społeczne (1251 ofert pracy, 286 bezrobotnych)
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (470 ofert pracy, 81 bezrobotnych)
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (291 ofert pracy, 84 bezrobotnych)

Na koniec 2009 roku najmniejszą liczbę ofert pracy, przy stosunkowo dużej liczbie osób bezrobotnych wykazały następujące sekcje PKD;

- transport i gospodarka magazynowa (114 bezrobotnych, 1 oferta pracy)
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (112 bezrobotnych, 3 ofert pracy)
- pozostała działalność usługowa (728 bezrobotnych, 5 ofert pracy)

W stanie względnej równowagi między liczbą osób bezrobotnych, a ilością ofert pracy w 2009 roku były sekcje PKD:

- przetwórstwo przemysłowe (764 bezrobotnych, 663 oferty pracy)
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (169 bezrobotnych, 169 ofert pracy)
- edukacja (190 bezrobotnych, 208 ofert pracy).

Z powyższych danych wywnioskować można iż, w roku 2009 pracodawcy w sposób znaczący ograniczyli tworzenie nowych miejsc pracy. Zwalniani pracownicy, nie byli zastępowani innymi, a stanowiska pracy prawdopodobnie ulegały likwidacji.

Szczególnie widoczne było to w sekcji związanej z gospodarką magazynową i transportem, ponieważ przedsiębiorcy tego sektora mogli w sposób znaczny odczuć skutki kryzysu gospodarczego partnerów biznesowych za granicą.

Analiza struktury bezrobotnych i ofert pracy według PKD w Gdyni w 2009 roku

Odnosząc się do danych zawartych w zestawieniu struktury bezrobotnych zarejestrowanych w 2009r. oraz zgłoszonych ofert pracy według PKD, sekcją PKD, która wygenerowała największy procent bezrobotnych była sekcja działalności niezidentyfikowanej – 43%. Podobnie jak powyżej, należy zwrócić uwagę na fakt, iż pomimo, że w rankingu sekcji PKD „działalność niezidentyfikowana” należy do największych grup, jednakże żadna oferta pracy do niej nie wpłynęła, ze względu na fakt, iż oferty pracy są ściśle określone branżowo.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku według sekcji PKD było w sekcjach: **pozostała działalność usługowa** (17,4%), **handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** (10,1%), **przetwórstwo przemysłowe** (7,1%), **budownictwo** (4,4%).

Najwięcej ofert pracy w roku 2009 zgłoszono w sekcjach PKD takich jak: **administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne** (24,3%),

handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (14,1%), **przetwórstwo przemysłowe** (12,8%), **działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca** (9,1%).

Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty Gdyni w 2009 roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty, który jest wypadkową średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie, dzieloną przez średni miesięczny poziom bezrobocia w danym zawodzie określa, jaka jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Im większa wartość wskaźnika, tym większa szansa uzyskania pracy w danym zawodzie.

Z danych zawartych w rankingu za rok 2009 w Gdyni wynika, że największe szanse na uzyskanie oferty pracy mieli bezrobotni należący do następujących dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy):

- siły zbrojne
- ogrodnicy
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach.

Najmniejsze szanse na uzyskanie oferty mieli przedstawiciele:

- rolników
- rolników i rybaków pracujących na własne potrzeby
- leśników i rybaków
- kierowników małych przedsiębiorstw
- specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych

Analizując natomiast elementarne grupy zawodowe (4-cyfrowy kod) pod kątem szansy na uzyskanie oferty pracy – poziom wskaźnika szansy uzyskania oferty równy 0,0000 miały 99 grup zawodowych (w 2008 roku 83 grupy zawodowe), a 2 osiągnęły poziom MAX (6 grup w 2008r.).

Wśród grup zawodów (99), które miały najmniejsze szanse na uzyskanie oferty pracy byli m.in.:

- matematycy i pokrewni
- maszynistki i stenografowie
- architekci, urbaniści i pokrewni
- inżynierowie chemicy
- fizycy i astronomowie
- biolodzy
- lekarze
- kuśnierze i pokrewni
- strażnicy ochrony kolei
- robotnicy leśni i pokrewni
- policjanci
- pracownicy archiwów
- pracownicy służb technicznych żeglugi.

Niektóre z grup zawodów o najniższym wskaźniku szansy na uzyskanie oferty pracy zostały jednocześnie wyszczególnione w rankingu zawodów w najmniejszym stopniu generujących długotrwałe bezrobocie. Fakt, iż w Urzędzie nie rejestrują się i nie pozostają długotrwałe bezrobotnymi np. inżynierowie elektronicy i pracodawcy nie składają ofert pracy na takie stanowiska, świadczy o tym, że są środowiska, czy branże, które swoje potrzeby kadrowe zaspokajają poza urzędami pracy. Tak zwykle przebiegają procesy rekrutacyjne na różnego rodzaju stanowiska kierownicze i specjalistyczne.

Największe szanse na uzyskanie oferty pracy mieli przedstawiciele 2 grup zawodowych (wskaźnik MAX):

- kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie
- nauczyciele szkół specjalnych,

następnie zaś:

- żołnierze zawodowi
- monterzy sieci komunalnych
- funkcjonariusze służby więziennej
- strażacy
- pracownicy domowej opieki osobistej

- robotnicy obróbki kamienia
- pośrednicy ubezpieczeniowi
- kierownicy wewnętrznych jednostek gdzie indziej niesklasyfikowani
- ogrodnicy zieleni.

Wnioski

W 2009 roku w Gdyni nastąpił dalszy wzrost liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Gdynia, przy jednoczesnym zmniejszeniu się napływu ofert pracy, zgłaszanych w Urzędzie. Proces malejącego bezrobocia, który można było obserwować na lokalnym rynku pracy w ciągu ostatnich kilku lat, został zatrzymany, mimo, iż jeszcze w roku 2008 odnotowano w Gdyni jeden z najniższych wskaźników stopy bezrobocia -1,9%.

Przeprowadzony monitoring i sporządzony na jego podstawie raport pozwala na sformułowanie opinii, że obecna sytuacja na rynku pracy w mieście Gdynia jest bardzo trudna.

Problem wynika z trudnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców, którzy zmuszeni byli do redukcji etatów i których nie uzupełniali, nie byli także skłonni tworzyć w 2009 roku nowych miejsc pracy. Dodatkowo zła sytuacja na lokalnym rynku pracy, którą zauważyć można w ponad 120% wzroście liczby osób rejestrujących się w PUP w Gdyni, wynika z faktu, iż część byłych pracowników zlikwidowanej Stoczni Gdynia S.A. po zakończeniu programu zwolnień monitorowanych dołączyła do grupy osób bezrobotnych. Były to osoby należące do specyficznych grup zawodowych i wiekowych, napotykające na szczególne trudności w pozyskaniu odpowiedniego dla siebie zatrudnienia. Rynek pracy nie był bowiem w 2009 roku (i pewnie jeszcze przez jakiś czas nie będzie) w stanie wchłonąć tak wielu specjalistów jednej branży (stoczniowej), tym bardziej, że rokowania na powstanie ośrodków pracy w jej obrębie są małe.

Największy deficyt pracowników odnotowano w 2009 roku w zawodach: żołnierz zawodowy, inwentaryzator, malarz lakiernik wyrobów metalowych, telemarketer, monter rusztowań i kurier.

Do zawodów nadwyżkowych należały w roku 2009 zawody takie jak: ekonomista, monter kadłubów okrętowych, technik mechanik, specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych

W trudnej sytuacji na rynku pracy w roku 2009 znalazła się też część absolwentów. Nadal obserwuje się bowiem znaczne niedopasowanie strukturalne podaży pracy do popytu na nią oraz towarzyszące temu niewłaściwie skonstruowane programy kształcenia w szkołach pomaturalnych i wyższych, wprowadzające na lokalny rynek pracy pracowników o niewystarczających kwalifikacjach i umiejętnościach w stosunku do potrzeb rynku.

Najważniejszą jednak kwestią dla młodych ludzi był fakt, iż na rynku pracy, wraz z falą zwolnień i redukcji etatów w firmach, które szukały oszczędności, znalazło się wielu wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników. Absolwenci mogli więc być konkurencyjni jedynie w jednej kwestii – gotowości podejmowania pracy nisko płatnej, ponieważ doświadczeni specjaliści spodziewali się za swoją pracę odpowiednich gratyfikacji, natomiast pracownikom bez doświadczenia pracodawcy mogli proponować najniższe wynagrodzenia. Tendencje rynku pracy powróciły więc do stanu, w którym należy on do pracodawców, a nie pracowników.

Sytuację na lokalnym rynku pracy, podlegającym terytorialnie Powiatowemu Urzędowi Pracy w Gdyni, zdecydowanie zdominowały skutki kryzysu gospodarczego. W roku 2009 obserwowano spowolnienie w wielu sektorach gospodarki, w tym (oprócz ww. branży stoczniowej) ważnych dla regionu województwa pomorskiego produkcji budowlano-montażowych, sprzedaży detalicznej. Na terenie Trójmiasta, ze względu na „zamrożenie” finansów, wstrzymano wiele inwestycji budowlanych, które zapewniały miejsca pracy ludności lokalnej.

Monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych będąc opracowaniem cyklicznym stanowi dobre źródło wiedzy o lokalnym rynku pracy informujące o trendach, zmianach i procesach na nim zachodzących.